

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

Historici aller landen: Amsterdam in 2010 gastheer van Wereldcongres voor historici

Blom, J.C.H.

Publication date

2009

Document Version

Submitted manuscript

Published in

Geschiedenis Magazine

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Blom, J. C. H. (2009). Historici aller landen: Amsterdam in 2010 gastheer van Wereldcongres voor historici. *Geschiedenis Magazine*, 44(8), 42-43.

General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: <https://uba.uva.nl/en/contact>, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, Singel 425, 1012 WP Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

Historici aller landen

Amsterdam gastheer voor Wereldcongres van historici

Intro

Volgend jaar vindt in Amsterdam het Wereldcongres van historici plaats. Duizenden historici uit alle delen van de wereld komen naar de Nederlandse hoofdstad om van elkaars werk kennis te nemen. Het congres, dat sinds 1900 om de vijf jaar wordt gehouden, had lange tijd als doel de internationale veiligheid te bevorderen. Nu ligt het belang ervan vooral in het dichten van de kenniskloof tussen Noord en Zuid.

J.C.H. Blom

Het Wereldcongres voor historici vindt om de vijf jaar in telkens een andere stad plaats. Je zou het de Olympische Spelen voor historici kunnen noemen, maar dan zonder medailles. Het is het grootste, meest internationale en breedst opgezette congres dat historici kennen. Het is voor het eerst dat het Wereldcongres in Nederland plaatsvindt. En dat terwijl vanuit een bepaalde invalshoek de oorsprong ervan in Nederland gevonden kan worden. In 1898 werd in Den Haag op uitnodiging van de Nederlandse minister van Buitenlandse Zake de Beaufort een internationaal congres gehouden over de geschiedenis van de diplomatie (internationale betrekkingen zouden wij nu zeggen). De Beaufort volgde daarmee de suggestie van René de Maulde-La Clavière, oprichter van onder meer de nog steeds bestaande *Société d'histoire diplomatique*. Een van de motieven voor dit congres was de gedachte dat meer inzicht in elkaars verleden bij zou kunnen bijdragen aan het wederzijds begrip tussen de naties. Dit paste weer goed in het vredesbeleid van de Nederlandse regering. Vandaar.

Tijdens dit Haagse congres, in de geschiedschrijving over het congres *Prelude in The Hague* genoemd, werd besloten dat het wenselijk was in de toekomst soortgelijke congressen te hebben, maar dan zonder thematische beperking. De Fransen, die in zovele opzichten cultureel leidinggevend waren, namen het voortouw. Parijs 1900 werd de eerste van een forse reeks, waarin Amsterdam 2010 nu dus de 21ste is. Veel improvisatie en een centrale rol voor persoonlijk contact waren kenmerkend voor de eerste congressen, die met uiteenlopende tussenpozen plaats vonden. Pas in 1926 werd, vooral met Amerikaanse hulp, het Internationaal Comité van Historische Wetenschappen (cish/ichs) opgericht. En pas na de Tweede wereldoorlog kwam de vaste regelmaat van eens in de vijf jaar tot stand. Inmiddels is

het een gevestigde traditie, al blijft het soms moeilijk zoiets groots (en dus duurs) te financieren.

Oost en West

Het moge duidelijk zijn dat de congressen bovenal beogen om historici uit de gehele wereld en van welke specialisatie dan ook met elkaar in contact te brengen. De ontmoetingsfunctie en de jaarmarktfunctie zou je kunnen zeggen: elkaar en elkaars werk leren kennen, zien wat er in het vak zoal omgaat. In allerlei vormen speelt daarbij behalve wetenschappelijk nieuwsgierigheid de overtuiging of hoop een rol dat zulke contacten bijdragen aan wederzijds begrip en daarmee aan een betere en vreedzame wereld.

In de eerste helft van de 20ste eeuw ging het daarbij vooral om het creëren van wederzijds begrip tussen de westerse (vooral Europese) naties om op die manier bij te dragen aan het vermijden van oorlog. De eerlijkheid gebiedt te concluderen dat dit een illusie was. Twee grote wereldoorlogen braken uit in die periode. De congressen bleken in dit opzicht irrelevant. In de oorlogsjaren vonden ze niet plaats: na 1913 pas weer in 1923 en na 1938 in 1950. Na 1918 sprak deelname van Duitse historici aan het volgende congres niet vanzelf, al wonnen ten slotte de verzoeners, net als na 1945.

Na 1945 domineerde echter, ook in de historische wetenschap, een heel andere tegenstelling dan die tussen naties en staten: die tussen de 'vrije westerse wereld' en die van het communisme. De ontmoetingsfunctie was gedurende enkele decennia vooral die tussen beide zijden van het ijzeren gordijn. Deze ontmoetingen konden zeer heftig zijn. Op enkele congressen kwam het behalve tot hevig debat ook tot protesten en demonstraties. Toch waren die congressen in de historische wereld zeldzame gelegenheden waarin Oost en West elkaar inderdaad op grote schaal ontmoetten. Na 1970, toen het congres in Moskou plaats vond, leek zich zelfs een patroon te ontwikkelen waarbij de congressen om beurten in het Oosten en het Westen werden gehouden: San Francisco 1975 (voor het eerst buiten Europa!) werd opgevolgd door Boekarest 1980 en Stuttgart 1985. Na de ineenstorting van het Sovjetimperium en het communisme kwam hieraan een eind en in 1990 werd het congres in het westerse Madrid gehouden.

Noord en Zuid

Gezien de enorme vlucht die het reizen en de digitale contacten hebben genomen, heeft de ontmoetingsfunctie van het congres aan betekenis ingeboet. Sindsdien ligt het belang met name in de ontmoeting tussen wat wel Noord en Zuid genoemd wordt. Juist in de zo cultureel bepaalde historische wetenschap verstaan historici uit verschillende culturen elkaar niet altijd even goed. Het kan ook gaan om ontmoetingen met historici uit zodanig arme landen dat van serieuze geschiedbeoefening in onze ‘westerse’ zin nauwelijks sprake kan zijn. De enkele historici daar verdienen het gekoesterd te worden. Er dreigt een gevaar van een onoverbrugbaar wordende kloof tussen de onmiskenbaar door het Noorden en het Westen gedomineerde (en soms arrogante) professionele historische wereld en ‘de anderen’. Georganiseerde ontmoeting lijkt hieraan tegenwicht te kunnen bieden. Een solidariteitsfonds zal de vakgenoten uit de arme landen, die zich anders niet kunnen permitteren te komen, helpen hun weg naar Amsterdam 2010 te vinden.

Zo zal Amsterdam 2010 hopelijk een vrolijke, veelzijdige en inspirerende jaarmarkt van de historische discipline bieden alsmede een ontmoetingsplaat over de grenzen van culturen en armoede heen. Dat is van belang en boeiend voor professionele historici.

Omdat ons vak zich zo zelden van jargon bedient kan het echter ook heel boeiend zijn voor de geïnteresseerde niet-vakgenoten. Amsterdam 2010 zal een fascinerende staalkaart zijn van bijeenkomsten, zowel binnen het kader van het officiële congresprogramma als daarbuiten in het voor de congresgangers te ontwikkelen culturele programma in de avonden en de weekeinden aan het begin en het einde van het congres. Deelname aan het congres staat open voor iederereen die in geschiedenis geïnteresseerd is.

J.C.H. Blom is oud-directeur van het niod en voorzitter van de organiserende stichting van Amsterdam 2010.

Verder lezen

- Karl Dietrich Erdmann, *Toward a Global Community of Historians. The International Historical Congresses and the International Committee of Historical Sciences 1918-2000*, edited by Jürgen Kocka and Wolfgang Mommsen; Berghahn Books, 2005 (vertaling, bekorting en actualisering van Karl Dietrich Erdmann, *Die Ökumene der Historiker*, 1987).

Amsterdam 22-28 augustus

Het wereldcongres voor historici wordt op 22 augustus plechtig geopend in het Muziektheater in Amsterdam, en wordt op 28 augustus in de aula van de Universiteit van Amsterdam

afgesloten. In de tussenliggende dagen worden ruim honderd lezingen en discussiebijeenkomsten gehouden in verschillende gebouwen van de Universiteit van Amsterdam. De onderwerpen zijn zeer gevarieerd, van stadscultuur tot de val van imperia, van de geschiedenis van het voedsel tot global history. Het volledige programma, voor zo ver nu bekend, is te zien op www.ichs2010.org

Eindverantwoordelijk voor het congres is de Stichting International Congress of Historical Sciences 2010. Deze is opgericht door een samenwerkingsverband van het Koninklijk Nederlands Historisch Genootschap, de Universiteit van Amsterdam, de Koninklijke Bibliotheek, het Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis en het Comité International des Sciences Historique. De dagelijkse congresorganisatie is in handen van het iisg.

Inschrijving voor het congres kan via de congreswebsite: www.ichs2010.org. Uiterste inschrijvingsdatum voor de reductieprijs van €240 is 1 maart 2010 (studenten €120,-); na 1 maart 2010 €380,- (studenten €190,-).